

Protocol (cyber)pestgedrag & grensoverschrijdend gedrag

"Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig kunnen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen"

Inleiding

Door regels en afspraken zichtbaar te maken, kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. In dit protocol kunt u lezen hoe wij als team omgaan met pesten en grensoverschrijdend gedrag en wat wij van u als ouder daarin verwachten. Door elkaar hierin te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met plezier naar school te gaan! Dit document geeft richtlijnen. Het moge duidelijk zijn dat de te nemen stappen voor een kind in groep 3 anders kunnen zijn dan in groep 8, daarnaast kunnen er ook verschillen zijn in een zelfde groep. Pest- en grensoverschrijdend gedrag vereist maatwerk in nauwe samenwerking met alle betrokken partijen: leerlingen, ouders, verzorgers, personeel en maatschappelijke instanties die met onze school te maken hebben.

Missie/visie

Op De Dorpsakker werken wij vanuit onze kernwaarden: respect, plezier en veiligheid. Wij vinden dat alle kinderen zich gedurende hun basisschoolperiode veilig moeten voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Wij tolereren daarom ook geen pestgedrag/grensoverschrijdend gedrag op De Dorpsakker.

Wat is pesten?

Pesten is als een kind zich niet kan verweren, als hij niet terug kan plagen en als het gedrag en/of de opmerkingen in kwestie als kwetsend worden ervaren. Bij pesten is er sprake van een langdurige, kwetsende machtsuitoefening over een meestal machteloos slachtoffer, door één of meerdere personen.

Onderzoek wijst uit dat mensen die gepest zijn vaak levenslang getraumatiseerd blijven. Reden genoeg dus om aan het pesten aandacht te besteden.

De definitie van pesten is in het algemeen als volgt: "systematisch lichamelijk of psychisch geweld van een of meer leerlingen ten opzichte van een of meer medeleerlingen, die niet in staat is /zijn om zichzelf te verdedigen.

Vormen van pesten

- Met woorden; schelden, jennen, belachelijk maken, roddelen, bijnamen geven en de persoon hier steeds mee aanspreken.
- Bijna onzichtbaar: bij langsgaan even aantikken, dwingend aankijken, deur voor persoon altijd dichtdoen...
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven.
- Briefjes doorgeven
- Beledigen.
- Isoleren en negeren
- Op weg naar huis achterna rijden
- Bezittingen afpakken

Wat is grensoverschrijdend gedrag (fysiek en verbaal)

Bij grensoverschrijdend gedrag denken we aan schoppen, slaan, verbale bedreigingen of buiten de groep plaatsen.

Vormen van grensoverschrijdend gedrag of storend gedrag waarbij grenzen van anderen in de klas overschreden worden:

- Lichamelijk, duwen, aan de haren trekken.
- Door uitsluiting; doodzwijgen, isoleren
- De persoonlijke ruimte van een ander niet respecteren
- Door afpersing; chanteren, bedreigen, dwingen geld of spullen af te geven.
- Door stelen of vernielen van bezittingen

Wat is cyberpesten?

Cyberpesten (of digitaal pesten) is het pesten of misbruiken via het internet en via mobiele telefoon. Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking. Het is een groeiend probleem. Als leerkrachten en/of ouders merken dat (cyber)pesten voorkomt, wordt dit gemeld. Dit zal de leerkracht doen, en van ouders wordt verwacht dat zij dit bij de leerkracht ook doen.

Vormen van cyberpesten

- door nare en kwetsende dingen te zetten via de app, chat of andere vormen van digitale communicatiemiddelen.

Wat is plagen?

Plagen gebeurt vaak spontaan, het duurt niet lang en gebeurt niet dag in dag uit. Bij plagen ben je gelijk aan elkaar; niemand is de baas. Ook liggen de rollen niet vast, de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Plagen gebeurt zonder iemand pijn te willen doen en is daarom leuk of grappig.

Wat is ruzie ?

Ruzie gaat over een bepaalde zaak en niet om het beschadigen van een persoon. Een ruzie kan uitgesproken worden.

Voorkomen van pesten

In eerste instantie is het belangrijk om pesten te voorkomen. Vanuit onze kernwaarden verbinden, respect, verantwoordelijkheid en veiligheid. Als team zijn wij een voorbeeld en leren wij leerlingen te handelen en zich te gedragen volgens onderstaande afspraken:

- Wij spelen en leren met elkaar
- Wij maken afspraken over belangrijke dingen met elkaar en met onszelf
- Wij helpen elkaar en komen voor elkaar op

- Wij accepteren dat er regels en afspraken zijn, en houden ons allemaal aan deze regels
- Wij luisteren naar elkaar en praten op een rustige manier met anderen
- Wij zijn aardig en vriendelijk voor elkaar
- Wij waarderen verschillen en gebruiken ze om tot betere oplossingen te komen
- Een ieder in school voelt zich verantwoordelijk voor de hele school en alle betrokkenen
- Ieder kind heeft het gevoel gezien te worden, "er mag zijn" en er bij hoort.
- Iedereen zorgvuldig met elkaars eigendommen omgaat.

Wat verwachten we van alle betrokken partijen?

Als er sprake is van pesten/grensoverschrijdend gedrag is het heel belangrijk dat ouders en school samenwerken. Op De Dorpsakker zien we elkaar als partner bij de begeleiding / opvoeding van de leerlingen waarbij wij de ouders/verzorgers als eerst verantwoordelijken beschouwen. In het geval van pesten, vertellen kinderen namelijk vaak als eerste thuis dat zij gepest worden, het is dan belangrijk dat u zo snel mogelijk de leerkracht hierover informeert. Bij het begeleiden van kinderen die pesten, gepest worden of grensoverschrijdend gedrag vertonen, verwachten wij van alle betrokken partijen een bepaalde attitude:

- We spreken onbevooroordeeld over elkaar en over elkaars opvoeding
- We hebben een open, rustige verstandhouding met elkaar
- We motiveren en stimuleren elkaar
- We behandelen elkaar respectvol, begripvol en correct
- We spreken positief over elkaar en accepteren geen dreigende houding. Hieronder verstaan we o.a. schelden en agressief praten
- We zijn eerlijk naar elkaar
- We maken zaken bespreekbaar wanneer ons iets dwars zit, daarbij hebben we respect voor de mening van de ander
- We komen afspraken na

Welke preventieve maatregelen worden op obs De Dorpsakker ingezet ter voorkoming van (cyber)pesten en grensoverschrijdend gedrag?

- Een sfeer te scheppen waarin 'stop' zeggen normaal is en waar ook aandacht wordt besteed aan hoe en wanneer je stopsignaal geeft. Tijdens de lessen sociale vaardigheid wordt hier structureel aandacht aan geschonken.
- Minimaal één keer per week wordt er in elke groep een les sociaal emotionele vorming gegeven uit de methode Kinderen en hun sociale talenten.
- Twee keer per jaar wordt door de leerkracht de Scol (sociale competentie observatie lijst) ingevuld. In de groepen 6 t/m 8 wordt dit ook door leerlingen gedaan. Op basis van de analyse kan er een aanvullend gericht aanbod worden gedaan dat kan bestaan uit bijvoorbeeld op vaste tijden

gesprekjes met de leerkracht of hulp bij het oefenen van sociale vaardigheden.

- We brengen de omgangsvormen zichtbaar onder de aandacht en bespreken deze indien nodig (PBS) Deze omgangsvormen gelden op het schoolplein, in de gangen en binnen de groepen.
- Iedereen is anders en smaken verschillen, ieder kind heeft zijn/haar kwaliteiten die gewaardeerd en gerespecteerd worden.

Als het pesten toch heeft plaatsgevonden dan richten we onze aandacht op de volgende personen:

- De ouder(s) (van alle partijen): door samen met de leerkracht naar een oplossing te zoeken
- De leerkracht, die pestgedrag aan de orde stelt. Leerkracht informeert alle betrokken partijen.
- De pester: door hem op zijn gedrag aan te spreken en het kind te helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen
- Het gepeste kind: door te luisteren naar zijn verhaal en hem serieus te nemen en samen te werken aan de oplossingen en waar mogelijk weerbaar te maken.
- De zwijgende groep leerlingen: door over hun eigen rol te praten en wat ze zelf kunnen bijdragen aan de oplossingen
- Als leerkrachten en/of ouders merken dat (cyber)pesten voorkomt, wordt dit aan alle betrokken partijen gemeld. Leerkrachten en ouders trekken hier samen in op.
- Soms is pesten een groepsaangelegenheid, een groot gedeelte van een groep is dan bij het pesten betrokken. In samenspraak met de schoolondersteuner zal dan bekeken worden welke interventies nodig zijn.
- Indien noodzakelijk wordt er een groepsouderavond georganiseerd. Op deze avond proberen we gezamenlijk (met ouders en kinderen) een oplossing te vinden om het pestgedrag te stoppen. We bespreken de methode die we gebruiken en hoe we samen met de ouders tot een oplossing kunnen komen.

Wat doen we wanneer iemand zich niet aan de regels houdt?

Bij pestgedrag:

	Wanneer	Wat	Wie
Stap 1	Er wordt een kind gepest	Melden bij leerkracht	Degene die het opmerkt, hoort of ziet (ouder, kind, ...)
Stap 2	Leerkracht ontvangt een melding over pesten	Gesprek met het gepeste kind Gesprek met de andere betrokken kinderen (pesters, klasgenoten) Melden bij ouders van betrokken kinderen en toelichten van het vervolg Melden in het actiejournaal	Leerkracht
Stap 3	Na gesprekken met betrokken kinderen	Plan van aanpak opstellen (schriftelijk) met afspraken en middelen concreet benoemd	Leerkracht met IB
Stap 4	Wanneer plan van aanpak klaar is, binnen een week	Terugkoppeling aan ouders van het gepeste kind en van de pester	Leerkracht
Stap 5	Na afgesproken periode (bijv. 6 weken)	Evaluatie plan van aanpak	Leerkracht, ouders, evt. IB
Stap 6	Wanneer plan van aanpak niet werkt, of wanneer opnieuw gepest wordt	Bespreken met directie, en in ondersteunings-team. Terugkoppeling aan ouders	Leerkracht en IB

Plan van aanpak kan bestaan uit:

- Begeleid gesprek tussen de verschillende partijen
- Gesprek met de ouders van de pester
- Verdere diagnostiek (met betrekking tot pester, gepeste, of groepsklimaat)
- Groepsgesprek over pesten en veiligheid in de klas.
- Oefenen van het geven van opbouwende feedback en complimenten met behulp van de Kanjertraining.
- Bij cyberpesten is het van belang dat er tastbaar bewijs is. Bijv. Door het maken van een screenshot of door een print te maken van de dialoog op Facebook. Deze informatie zal met ouders van de pester en de pester worden besproken.
- Een passende interventie, er kan dan intern naar een passende oplossing gezocht worden en in een enkel geval kan er ook externe hulp gevraagd worden.

Bij grensoverschrijdend gedrag:

Stap 1	Is een plek in de klas waar een kind even naar toe kan gaan als het storend gedrag vertoont, waarbij grenzen overschreden worden. Na korte tijd kan het kind ook weer terug naar zijn eigen plek. (gebeurt dit herhaaldelijk dan worden ouders op de hoogte gesteld door de leerkracht)
Stap 2	Bij herhaaldelijk grensoverschrijdend gedrag of als een leerling even moet afkoelen, zal een kind een korte periode door de leerkracht in een andere klas geplaatst worden. Daarbij krijgt de leerling een formulier mee dat hij of zij moet invullen (reflectie zie bijlage). Hierop staan de kanjertypes: het konijn, de aap en de pestvogel. Daaronder staat de kanjertijger. De leerling vult bij de eerste 3 in welk gedrag hij of zij vertoonde en bij de kanjertijger moeten ze invullen hoe zij het anders moeten of kunnen doen. Na het invullen (15 minuten) haalt de leerkracht de leerling weer op. Na schooltijd bespreekt de leerkracht het formulier samen met de leerling. Leerkracht informeert de ouders (van alle partijen) over het voorval in de klas. Het voorval wordt ook in het actiejournaal vermeld van de betreffende leerling.
Stap 3	Als een leerling zeer ernstig grensoverschrijdend gedrag (fysiek of verbaal) vertoont gaat de betreffende leerling direct naar stap 3. Dit houdt in dat de leerling naar de directie of intern begeleider gaat. Ook nu neemt de betreffende leerling het formulier mee en vult dit in. Dit wordt besproken met de directie of intern begeleider en ouders worden door de leerkracht op de hoogte gebracht. (indien noodzakelijk vindt er een gesprek plaats met directie,

	leerkracht, ouder(s) en leerling) Het voorval wordt ook in het actiejournaal vermeld van de betreffende leerling.
Stap 4	Bij herhaald grensoverschrijdend gedrag wordt aan dossieropbouw gedaan. Dit is onderwerp van gesprek bij de leerlingbespreking en het Breed Ondersteunings Team en kan aanleiding geven tot nader onderzoek en/of doorverwijzing naar externe instanties.

Wij hopen met deze aanpak het pestgedrag/grensoverschrijdend gedrag in de klas tot een minimum te beperken. We zijn immers op school om te leren. Het geeft ons een eenduidige structuur waar alle leerkrachten mee aan het werk kunnen. En zo zorgen we voor een duidelijke communicatie tussen leerkracht, leerling en ouder. Indien we constateren dat een leerling regelmatig pestgedrag en/of grensoverschrijdend gedrag vertoont wordt er in overleg met ouders, intern begeleiders, leerkracht en leerling besproken welke interventies noodzakelijk zijn zowel voor de pester als het gepeste kind. (SOT = smal ondersteuningsteam of BOT = breed ondersteuningsteam). Er wordt gezocht naar een passende interventie, dit kan ook betekenen dat er externe begeleiding gevraagd wordt.

Stappenplan voor ouders

INDIEN U ERACHTER KOMT DAT UW KIND ZIJN PROBLEEM NIET DURFT TE MELDEN OP SCHOOL, PROBEER UW KIND DAN TOCH TE STIMULEREN OM NAAR DE GROEPSLEERKRACHT TOE TE STAPPEN.

- Als dit niet lukt, neem dan contact op met school. U kunt als ouder in de eerste plaats terecht bij de groepsleerkracht, daarnaast ook bij de directie of de intern begeleider.
- Blijf thuis tijd maken om met uw kind over het probleem te praten en laat hem duidelijk voelen dat u achter de aanpak van de school staat. Geloof samen dat er een eind aan het pesten zal komen.
- Tracht door gerichte vragen te stellen de situatie zo goed mogelijk in te schatten. Er zijn steeds verschillende partijen met elk hun eigen verhaal.
- Geef als ouders zelf het goede voorbeeld. Praat erover en stimuleer uw kind om voor zichzelf en anderen op te komen, op een positieve manier.
- Bespreek ook de gevolgen van pestgedrag en laat duidelijk uw afkeuring blijken.
- Reageer positief op elke gedragsverbetering, hoe miniem ook.

Probleem?		Actie(s)	Extra handelingssuggesties
Is er sprake van een gedragsprobleem?	→ Nee	Blijf school/gedragsregels inoefenen Bevorder gewenst gedrag	Opstokers geven Activiteiten voor de groep: klassen- en teambouwers
↓ Ja			
Is er sprake van een incidenteel gedragsprobleem?	→ Ja	Registreren incidenten in actielijst Ontmoedigen ongewenst gedrag door consequent aanspreken en handhaven van regels Oplossingsgericht gesprek met het kind	Contact opnemen met ouder(s), deelgenoot maken Opnieuw gedragsregels inoefenen Belonen gewenst gedrag
↓ Nee			
Is er sprake van een aaneenschakeling van incidentele problemen?	→ Ja	Registreren in actielijst Ouders (betrokken partijen) op de hoogte stellen van aaneenschakeling van gedragsproblemen Achterhalen van het doel van het wangedrag Gesprek met kind (ouders informeren) Dossier kind bekijken en opstellen IHP Bespreken in SOT o.b.v. executieve functies	Overleg met IB'er Plan van aanpak gedrag: interventies worden op maat gemaakt. Gericht aanbod uit Kanjertraining Belonen gewenst gedrag Observatie door interne of externe deskundige
↓ Nee			
Is er sprake van voortdurende gedragsproblemen?	→ Ja	Registreren in actielijst Intensieve samenwerking leerkracht/kind/ouder/IB Melding bij directie Herhalen gesprek Invullen handelingsplan	Check in-check out m.b.t. afspraken Contactschrift Aanmelden BOT Belonen gewenst gedrag Aanvraag O nderwijs O ndersteunings A rrangement Contact met schoolversterker Ouders wijzen op protocol time-out, schorsing en verwijdering
↓ Nee			
Is er sprake van een structureel gedragsprobleem?	→ Ja	Registreren in actielijst Gesprek met IB'er en schoolversterker Bespreken in BOT Rapportage Melden bij bevoegd gezag Aanvragen OOA	Uitsluiting van bepaalde activiteiten voor bepaalde/onbepaalde tijd Eventuele uitvoering van het protocol time-out, schorsing en verwijdering
↓ Nee			
Er is sprake van onaangepast gedrag waardoor school geen of onvoldoende invloed uit kan oefenen om gedrag te veranderen	→ Ja	Registreren in actielijst Gesprek lk/ouder/dir met verslaggeving Melding bij bevoegd gezag Overbruggingsmaatregelen treffen Aanvraag ODR voor cluster 4	ZZP'er inschakelen op basis van O nderwijs O ndersteunings A rrangement Noodplaatsing; procedure op SMW http://www.swvpozaanstreek.nl/uploads/Beleidsdocument_Noodprocedure_SWV_2011205.pdf